

τὰ πόδια μου δὲν ἤθελαν ἐκείθε νὰ σαλεύσουν,
καὶ σοῦ 'πα' Δώρα! ἐσὺ δική μου νὰ μὴν ἴσαι·
Λιώνια! μοῦ 'πες σιγαλὰ. Τὰ δάκρυά μας τότε
'σάν μιὰ πνοή θεοῦ μᾶς σήκωσε ἀπ' τὰ μάτια.
"Αλεξί! ἀπὸ σιωπώτερα μ' ἐκράζαν καὶ ἀπ' τῆ θύρα
τῆραζε τὸ παιδί, ποῦ μ' ἐζητοῦσε μέσα.
Πῶς τὸ καλάθι ἐδέχθηκε! Πῶς μ' ἐσπρωγνε νὰ πάμε!
Τὸ χέρι ἐγὼ σφιγτὰ πῶς σοῦ ἐκρατοῦς' ἀκόμη!
Πῶς ἦλθα 'ς τὸ καράβι μας; Φαινόμενον μεθυσμένον·
αὐτὸ γνωρίζω ἐγώ. Τὸ ἐπίστευσαν πῶς ἤμουν
καὶ οἱ σύντροφοι καὶ ἀπειράχτο τὸν ἄρρωστον ἀφήσαν·
κι' ὁ ἀγνὸς τοῦ μάρκουρ πλεῖα μᾶς σκέπαζε τῆ γῶρα.
Λιώνια! μοῦ ἐμουρμούρισε, ὦ Δώρα, καὶ 'ς τὰ αὐτιά μου
ἦρχ' ἐμὲ τοῦ Διὸς τὸ βροντήμα! 'Σ τὸ πλάγι
τοῦ θρόνου ἡ κόρη του, ἡ θεὰ τοῦ ἔρωτος, στεκότου,
καὶ οἱ Χάριτες σιμὰ! Θεόσπερχοι οἱ δεσμοὶ μας!

Καράβι, τάχυνε λοιπὸν μ' ὄλο βοηθὸς ἀνέμους!
Πλέριο κοράκι ἐμπρός, κόψε τὸ ἀφῶτο κύμα!
'Σ τὸν ξένο φέρε με γιὰλῶ, γιὰ νὰ μοῦ καλοθέσῃ
ὁ χρουσικὸς εὐθύς τὸν θεῖον ἀραβῶνα.
"Αλυσις πρέπει νὰ γενῆ, ὦ Δώρα, τὸ ἀλυσίδι.
μ' ἐννιά λαιμούς ἀρηθὺς νὰ σὲ περικυκλόνη.
Κι' ἄλλα πολλὰ πολλῶν λογίων στολιδία θὰ σοῦ φέρω·
τὸ χέρι σου χρυσὰ βραχιόλια θὰ στολιζοῦν·
πλούσια θὰ συνορίζονται μακράνδι καὶ καρβουδι,
καὶ ἀντίκρυ 'ς τὸ γλυκὸ ζαφείρι τὸ ὑκαοῦτι,
καὶ τὸ χρυσάφι τεχνικὰ θὰ δένη τὰ πετράδια.
Πῶς χαίρεται ὁ γαμπρὸς ὁ ἴδιος νὰ στολιζῆ
τῆ νύφη! 'Εγὼ μόλις ἰδῶ μαργαριτάρια, ὁ νοῦς μου
εὐθύς 'ς ἐσὲ πετᾷ. Καὶ ὡς βλεπῶ δαχτυλίδι,
'ς τὸν λογιμοῦ μου φαίνεται τὸ εὐμορφὸ σου σχῆμα
τοῦ μακρουλοῦ χεριοῦ. Θὰ πάρω, θ' ἀνταλλάξω.
'Απ' ὅλα τὸ καλλίτερο σύ πρέπει νὰ διαλέξῃς
γιὰ σὲ μετὰ χαρᾶς θὰ 'δίδα τὸ φορτίο.
Κι' ὄχι μονάχα ὁ πωθητὸς στολιδία καὶ πετράδια
ἀλλ' ὅ,τι εἶναι χαρὰ νοικοκυρᾶς σοῦ φέρνει·
φιλά μαλλιῶ σκεπασμάτα μὲ πορφυρὰ κενάρια
γιὰ κλίνη μαλακή, ποῦ θὰ μᾶς περιλάβῃ·
πολύτιμο λινόπανο, νὰ κάθεται νὰ ὀφθῆς
ἐμὲ κ' ἐσὲ σκουτὰ καὶ ἀκόμη κ' ἐνὸς τρίτου.
Κοιμησέτε μου τὴν καρδιά, εἰκόνες τῆς ἐλπίδος!
'Ω, σῶστε μου, θεοί, τῆ στή μου ὅπου μανίζει!
'Αλλὰ καὶ αὐτὴν ξαναποθῶ τῆ θλιβερῆ χαρὰ μου,
ἡ μέριμνα ψυχρὴ καὶ ἀτάραχη ὡς μὲ φθάνῃ.
Τῶν Ἐρινύων τὰ δαδιά καὶ ἀλύσιμα Κερβέρου
δὲν σκιάζουν τὸν κακὸ 'ς τ' ἀνέλιπδα λημέρια,
καθὼς ἐμὲ τὸ φάντασμα, ποῦ ἀτάραχο μοῦ δείχνει
πέρα τὴν πωθητῆ' τοῦ κήπου τῆς ἡ θύρα
ἀκόμη μένει διάπλατη, κ' ἐμβαίνει κάποιος ἄλλος!
ὡς καὶ γι' αὐτὸν καποτὶ' ὡς καὶ 'ς αὐτὸν τὸ σῦκο
δίδει τὸ δυναμωτικὸ μέλι του! 'ς τῆ σκιαδὰ
γλυκοτραβᾷ καὶ αὐτὸν; καὶ αὐτὸς τῆς πάει κατόπι·
Τυφλώσετέ με σεις θεοί! τῶν ἀνιστορημάτων
ἀπ' τὸ μνημονικὸ σῶστε μου κάθε εἰκόνα!
Εἶναι κοπέλλα δὲ καὶ αὐτῆ! κι' ὅποια 'ς τὸν ἕνα πέφτει
εὐκολῆ, αὐτῆ γοργὰ στρέφει καὶ 'ς ἄλλον πάλι.
'Ω τώρα, Δία, μὴ γελᾷς μὲ πατημένους ὄρκους!
Βρόντα, πελέκα ἐκεῖ! — Τοὺς κερανοῦς σου κράτει!
Τὰ σκευτὰ σου σύγγερα ζαπόστειλε 'ς ἐμένα!
'Σ τὸ σκότος τῆς νυχτὸς τὸ φλογερὸ σου ἄς πέσῃ
ἀστραποπέλεκτο 'ς αὐτὸ τὸ δύστυχο κατάρτι!
Σκόρπησε 'ς τὰ νερὰ τοῦ καραβιοῦ τὰ ξύλα,
χάρισε 'ς τ' ἄγρια κύματα τούταις ταῖς πραγματεῖαις
κι' ἄρπαγμα δός' ἐμὲ νὰ γίνω τῶν δελφίνων!

Παύσετε, Μούσις! Μάτια πασχίζετε νὰ εἰπῆτε,
πῶς λύπη καὶ χαρὰ 'ς τὸν ἔραστῆ ξαλλάζει.
Τοῦ ἔρωτος τὸ λάθωμα δὲν ἰαίνεται' πλὴν μόναις
σεῖς δίδετε, ὦ καλαῖς, ξαλάφρωμα τοῦ πόνου.

[Μετάφρασις]

ΓΛΑΥΚΟΣ ΠΟΝΤΙΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ

"ΗΘΗ Ἐπαρχιακά.

— 'Εδῶ, ἐδῶ, καλῶς τονε!... Βάλε δύο λίτρες
τοῦ σιῶρ Γιακουμάκη, νὰ τ'ζῆ κάμη ψητές!»

Ὁ Γιακουμάκης δὲν ἐκράτησε πλέον τὸ ἐξαί-
σιον μειδίαμά του.

«'Αν εἶνε τὰ ἴδια οὔλα, παιδιὰ μου» τοῖς εἶπεν
«οὔλα καλὰ καὶ βλοημένα. Ἀπὸ δῶ ποῦ προ-
τωῆρθα θὰ πάρω, νὰ σε χαρῶ. Βάλε μου, κουμ-
πάρε, δύο λίτρες!»

Καὶ ὀμιλῶν ἀκόμη, ἐστράφη πρὸς μερικὸς γνω-
ρίμους, τοὺς ὁποίους τὸρα ἔβλεπε, καὶ τοὺς ἐχαίρε-
τισε ἐγγιζῶν μὲ τοὺς δύο δακτύλους τὸ φροντίνι
τοῦ κασκέτου του. Τόσον σοβαρὸς ἦτο καθ' ὁδὸν ὁ
χαριετισμὸς του ἀνέκαθεν καὶ ὄχι ἀπὸ σήμερον ποῦ
ἦτο ἐπίδοξος συμπέθερος τοῦ Τοκαδέλου... Ἦλθεν
ἡ σειρά του, τοῦ ἐζύγιαν τὸ ψάρι, τὸ ἐτύλιξεν ἐκεῖ-
νος εἰς ἕν χαρτίον τὸ ὅποιον ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν σπέ-
πην του καὶ ἐξεκίνησε διὰ τὸ σπίτι. Κανεὶς σχεδὸν
εἰς τὸν δρόμον δὲν τον ἐζήλευε διὰ τὸ ὀψώνιον του.
Καὶ ὁ πτωχότερος ἐδῶ ἅμα ἔλθη ἡ τσιπουρα θὰ
οἰκονομήσῃ καὶ θὰ τὴν ἀγοράσῃ. Δὲν ἐννοεῖ νὰ νη-
στεύσῃ τὸν νόστιμον ἰχθύν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται
νὰ μείνῃ νηστικὸς ὅλην τὴν ἐπομένῃν ἐβδομάδα.
Θὰ τον συνοδεύσῃ μὲ ἀλιᾶδαν, θὰ φάγῃ μέχρι διαρ-
ρήξεως ἕνα πιάτο πυραμιντάλε καὶ ὅταν κατόπιν
θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον νὰ πῆ καὶ νὰ εὐ-
φρανθῆ, θὰ βεβαίωι μὲ στόμφον—τὴν ἰδίαν ὀμιλίαν
θὰ κάμνουν καὶ οἱ ἀφεντάδες εἰς τὴν Λέσγην, — ὅτι
τὸ ψάρι σήμερα ἦτανε ἕνα ἀμύγδαλο καὶ ὅτι ἀπο-
λάδισε μὲς τὴν παδέλα σὰ νὰ ἦτανε κοιλιά βωινῆ...
'Α, κὲ ρόμπα!

Ὁ Γιακουμάκης, παρέδωκε τοὺς ἰχθῦς εἰς τὴ
σιῶρα Νένε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον νὰ νιφθῆ
ὑπεράνω τοῦ νεροχύτου.

«Ψάρι; ψάρι;» ἠρώτησεν ἡ Γιακουμάκαινα ἀπὸ
μέσα μὲ χαρὰν, ἐννοήσασα ἀμέσως τὸ ὀψώνιον ἀπὸ
τὰ μισουλίσματα τῶν γαλῶν. «Γιὰ, γιὰ, μωρὴ
Νένε. Τζόγια! Τὸ βράδου ψητό, ἔ;»

— Ψητό, ἀμὴ δὰ βραστὸ θάν το κάμουμ!» τῆ
ἀπήντησεν ὁ Γιακουμάκης, ὁ ὅποιος ἀπὸ χθὲς ἐξη-
κολούθει νὰ κάμνῃ τὸν παράξενον. Εἰσερχόμενος δὲ
εἰς τὴν αἴθουσαν μὲ τὸ μάρκτρον μεταξὺ τῶν χειρῶν,
προσέλαβεν ἀκόμη σοβαρωτέραν ἔκφρασιν καὶ ἀνήγ-
γειλε:

«Τοῦ τῶπα τοῦ ἀφεντὸς νὰ μας κάμη τῆ χάρι
νὰ μὴ ματακοπιᾶσῃ ἄλλο ἐδῶ. 'Ψουχάσαμε.»

Ἡ Μαργαρίτα ὠχρίασεν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε,
οὔτε κἂν ἀνύψωσεν ἀπὸ τὸ ἐργόχειρόν της τοὺς ὀφ-
θαλμούς. Ἡ ἀγαθὴ Γιακουμάκαινα ὁμῶς δὲν ἐκρα-
τήθη καὶ ἠρώτησε:

«Μὴ λάχῃ καὶ τοῦπες κανένα λόγο ἄσκημο τοῦ
παιδιοῦ; Ὁ σιῶρ Τόνης δὲ σου φταίει σὲ τίποτα!
(λόγοι εἰλικρινεῖς αὐτοί, διότι ἡ Γιακουμάκαινα οὔτε
εἶχεν ἐννοήσει οὔτε εἶχε μάθει τίποτε περὶ τοῦ ἔρωτος
τοῦ ἐκκολαφθέντος ἐν τῇ οἰκίᾳ της).

— Νά μὴ σὲ γνοιάζει. Τί τοῦπα καὶ τί δὲν τοῦπα δὲν θά σου δώσω λογαριασμό.

— Ὁ νόμος ξέρε; καὶ μιλεῖ πάντα του», εἶπε τότε ἡ Μαργαρίτα.

«Τὴν ἀκοῦς; τὴν ἀκοῦς ποῦνε παιδί πρᾶμμα;» εἶπε κλίνων πρὸς τὴν συμβίαν του ὁ Γιακουμάκης. «Ἀκοῦς ἐκεῖ ποῦ ἤθελες νὰν τότε βρῖσω κηδίας τὸν ξένον ἄνθρωπο! . . . Μὲ οὐλὴ τὴν εὐγένεια ἐγώ, μὲ οὐλὴ τὴν εὐγένειαν ἐκεῖνος καὶ χωρὶς κανένα κακοφανισμό. Ἐτοῦτο καὶ ἐτοῦτο, κόντε μου, τοῦ εἶπα, καὶ νά μου κάμης τὴ χάρι. . . Πολὺ καλά, ὅ,τι ὀρίζεις καὶ — ἐφινίρησε.»

Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τὰ παιδιά :

«Ἐτοιμασθήτε νά σας κάμω μάθημα. Ἐφτασα!»

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του νὰποβάλῃ τὰ ἐνδύματα τοῦ δρόμου. Διὰ τὸ συμπέρασμα τῆς μετὰ τοῦ Τόνη συνομιλίας, οὔτε λέξιν εἰς τὰς γυναῖκας. Ἄ, δὲν ἦταν ὦρα ἀκόμα! . . . Ἐν τούτοις ἡ Μαργαρίτα ἠσθάνθη κάποιαν ἀνακούρσιν· τοῦλάχιστον δὲν συνέβη ῥῆξις ἀπότομος. . . Ἀλλὰ τὰ παιδιά κατελήφθησαν ἐπὶ τῶν βαθμίδων ὑπὸ ἀορίστου τινὸς διθυμίας, ὅπως πάντοτε ὁσάκις ἐκαλοῦντο νά εἶπουν τὸ μάθημά των. Ὅλον τὸ πρωὶ ἐφώναζαν, ἐγελοῦσαν, ἐπιζῶν, ἐζωγράφιζαν μὲ τὰ κονδύλια ἐπάνω στὲς πλάκες καραβάκια καὶ παντιεροῦλες. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ἔμαθαν καὶ μερικά ὠφέλιμα πράγματα. Ἄντι τοῦ συνήθους παρχμυθιοῦ, ἡ δασκάλα τοὺς σήμερον ἐπροτίμησε νά τοὺς δώσῃ μερικά παραγγέλματα διὰ τὴν υἰείαν καὶ εὐτυχίαν των. Μεταξὺ τῶν ἄλλων τοὺς εἶπε πῶς ὅταν τὸ ψαλίδι εἶνε ἀνοικτό, εἶνε ἀνοικτὰ καὶ τὰ στόματα τῶν ἐχθρῶν τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔπρεπε νά το κλείουν πάντοτε ὅπου τὸ εὕρισκαν—γλωσσοφαγιά, γυιέ μου! — τὰ ἐξώρκιζε νά μὴ δίδουν ποτὲ τὸ βράδν ἀλάτι· ἐξω, γιατί ἦταν μεγάλο κακὸ τοῦ σπιτιοῦ — ἀδικος θάνατος, γυιέ μου, — ἐσύστησε δὲ εἰς τὰ κορίτσια νά μὴν τελειώνουν ποτὲ κανένα ρούχο τὸ Σάββατο, γιατί γένεται σάβανο, γυιέ μου. Τέλος ἐβεβαίωσεν ὅτι ἄμα ἢ κόττα λαλήση σὰν κόκορας πρέπει νά σπάζεται· ἀμέσως, εἰδὲμὴ κάποιος πεθαίνει, ὅπως ὅταν ξανάψῃ τὸ σιγάρου τοῦ πατέρα ἢ χυθῇ λάδι καὶ κρασί ἀπάνω στο τραπέζι, εὐτυχία καὶ πλοῦτη θά ἔμβουν γρήγορα στὸ σπίτι.

«Ἀκοῦστέ με» προσέθετε συχνὰ ὡς ἐπωδὸν «γιατί κ' ἐγὼ τᾶκουσ' ἀπὸ τὴ μάνα μου, ποῦ ἦτανε παλαιὴ γυναῖκα θεοφοβούμενη καὶ ἤξερε ἕνα σωρὸ πρᾶμματα».

Καὶ τα ἤκουαν τῶ ὄντι τὰ παιδιά προσεκτικὰ καὶ τὰ ἐπίστευαν ὅλα χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν καὶ ἀντίρρησην. Τοῖς ἐφαινότο τόσῳ φυσικὰ καὶ λογικὰ, ὥστε πολὺ ἐξεπλάγησαν ὅταν ἡ Μαργαρίτα ἔχασεν ἐπὶ τέλους τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐφώναζεν :

«Ἄς τα, νόνα, τὰ παιδιά καὶ μὴν τοὺς λὲς τέτοιες ἀνοησίες!»

Τὰ ἄφησε δ' ἐκείνη πραγματικῶς, ὄχι διότι ἐθεώρησε τῆς ἐλαχίστης προσοχῆς ἀξίαν τὴν παρατήρησιν τῆς ἐγγονῆς — τί ξέρουν τόρα τὰ παιδιά! . . .

— ἀλλὰ διότι εἶχε νά νεροπλύνῃ μερικά μαν-

δήλια καὶ τσουράπια τοῦ Γιακουμάκη. Παρήγγει-
λεν εἰς τὰ μικρὰ νά διαβάζουσιν· ἀλλ' αὐτὰ, χωρὶς ἐπιτήρησιν πλέον, ἤρχισαν τὰ παιγνίδια καὶ τὰς φωνάς. Ὁ κώδων τῆς Παναγίας, νεκρικῶς ἠχῆσας, τὰ ἔκαμε νά ψάλουν ἐν χαρᾷ :

Ντίν, ντίν, ντινανα,
Πέθανε ἡ Κοντιναίνα,
Καὶ τὰ Κοντινόπουλα,
Γινῆκαν ἀρχοντόπουλα...

καὶ ἔπειτα ἄλλ' ᾄσματα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐγγωρίου ἤχου, μελαγχολικοῦ συγχρόνως καὶ εἰρωνικοῦ :

Σιὸρ Ντετόρο μὲ τὴ γούνα
Ἡ γυναῖκά σου γουρούνα
Τὰ παιδιά σου γούτσι-γούτσι
Δὲν ποτάζουσε παπούτσι . . .

Καὶ ἐν ᾧ τὰ μικρότερα ἐτσιμποῦσαν τὰ δακτυλάκια των, ἀπαγγέλλοντα ῥυθμικῶς τὰ ἀκατάληπτα :

Τσίμπι, τσίμπι τὸ λεφτό,
Τὸ λεφτό τὸ τηγανὸ κτλ.

τὰ μεγαλύτερα ἐπαίζαν κουκάνες, ἐν εἶδος μπιλιάρδου, κατὰ τὸ ὅποιον κυλίουν ἐπὶ ἐπιπέδου κεκλιμένου, μιᾶς πλακὸς π. χ. μικρὰ τεμάχια πετροκονδύλων ἐπίτηδες παρασκευαζόμενα. Καὶ ἤκουες :

«Ἰδές, μωρὲ κουκάνα ἡ δική μου . . .

— Ἀμὴ ἐτούτῃ;

— Ὅπου σημαδέψω πάει.

— Φυλάξου καὶ σ' ἔφαγα.

— Πάει, πάει, πάει, χούπ!

— Στὴν ἐκέρδισα!»

Ἄλλα δὲ, προπάντων κοράσια, προσήρμοζαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ῥωγμῆς τῆς θύρας καὶ βλέποντα τὸ σκότος τῆς κλίμακος καὶ τῆς σοφίτας, ἐφαντάζοντο ὅτι ἔβλεπαν στρατοῦς, λιτανείας καὶ ἐπιδείξεις καὶ ἄνθη καὶ φορέματα μεταξωτὰ ὀλόχρυσα καὶ κοπέλες καὶ περιβολία, καὶ ἀνεκοίουν πρὸς ἄλληλα τὰ ὄραματά των σιγὰ μὲ γλώσσαν ζωηρὰν εἰκόνων καὶ ὑπερβολῶν. Ἐτσι, μὲ τὰ συνειθισμένα, ἐπέρασεν ὅλη ἡ αὐγὴ, ἐν ᾧ ἡ φυλλάδες των ἦσαν ἐρριμμένοι ἐκεῖ καὶ λησημονημένοι· αἱ σπάνια τῆς Μαργαρίτας ἐπιπλήξεις, ἡ ὅποια δὲν εἶχε σήμερον καμμίαν ὄρεξιν νά ἐπιμένῃ, δὲν ἐπέφεραν κανὲν ἀποτέλεσμα. Καὶ ἰδοὺ διατί ἠσθάνθησαν ὅλα μίαν ἀνησυχίαν ὅταν εἰσῆλθεν ὁ διδάσκαλος νά τᾶκούσῃ κατὰ τὸ σὴνηθες, νά τᾶλλάξῃ καὶ νά τα σχολάσῃ, ξέχωρ' ἀπὸ κείνο ποῦ δὲν θά ἤξερε τὸ μάθημά του — ἀπειλή ἡ ὅποια ἂν καὶ ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἐξηκολούθει ὅμως νά ἐμπνέῃ φόβον πολύν.

Ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον ἐπρόσεχε σήμερα εἰς τὸ μάθημα ὁ Γιακουμάκης. Ὅλίγα παιδιά διέταξε νά ἐπαναλάβουν τὰς λέξεις των ἢ τὰς συλλαβὰς των καππακιστὰ — διότι ἀλλαχὰ τὰς ἤξευραν πάντοτε ἀπέξω ὡς ψιττακοὶ καὶ ἡ γλώσσά των ἔτρεχε — πολὺ δὲ ὀλιγώτερα ἀκόμη ὑπέβαλεν εἰς τὴν δοκιμὴν νά ποῦν τὸ μάθημα πεταχτὰ, δοκιμὴν ἀπὸ τὴν ὅποιαν σπανιώτατα ἐβγαίνουν ἀσπροπρόσωποι οἱ μικροὶ μαθηταί, οἱ συνειθισμένοι εἰς τὴν κατὰ σειράν ἀποστήθισιν. Ἀλλὰ σήμερον κανεὶς σχεδὸν δὲν ἔκαμνε λάθος.

«Τί λέει ἐδῶ;» ἤρώτα ὁ διδάσκαλος.

Βερνάρδος
Πρίγκιψ Διαδόχος τῆς Σαξονίας Μάινινγκεν

«Στά» ἀπάντα τὸ παιδίον μετὰ δισταγμοῦ. Τὸ βιβλίον ἔλεγε σπᾶ, ἀλλ' ὁ διδάσκαλος ἀπάντα :

« Μπράβο· ἀμὴ ἐδῶ :

— Κρά » ἔλεγε τὸ παιδίον, καὶ κρά τὸ βιβλίον.

« Μπράβο, νὰ σ' ἀλλάξω » ἔλεγεν ὁ διδάσκαλος καὶ τὸν ἀλλάζε τὸν μικρὸν ἀμελέτητον.

Τὸ ὥραϊον τοῦτο μάθημα διέκοψεν ἡ ἔλευσις ἢ μᾶλλον ἡ ἔφοδος τῆς Σαμουγγαίνας, τῆς γνωστῆς μας, ἢ ὁποία ἀπὸ τὴν σιᾶλαν ἀκόμη ἤρχισε νὰ στενάζη καὶ νὰ βογγᾷ, μαντυλοδεμένη, κρατοῦσα μὲ τὴν παλάμην τὸ μάγουλόν της :

«ὦ, ὦ ! ὦϊμέ, πεθαίνω . . . Δὲν μπορῶ ἄλλο ! Γιακουμάκη μου . . . κάμε τὸ ψυχικὸ νὰ ζῆς . . . ὦ ! ὦ !

— Τί ἔχεις, Χριστιανή :

— Τὸ δόντι μου . . .

— Τὸ δόντι τση, ἢ καϊμένη. Δέ σου πέρασε ἀκόμα :

— ὦϊμέ, ποῦ νὰ μου περάσῃ ! μ' ἐσφίζανε τόρα οἱ πόνοι τὴν κακομοῖρα καὶ κοντεῦω νὰ βουρλιστῶ. Ἔλα, Γιακουμάκη μου, νὰ μού το πετάξῃς, νὰ σε χαρῶ ! ὦ !»

Ἀπερασίσθη εἰς τὴν στιγμὴν ἡ ἐκρίζωσις. Ἡ

Σαμουγγαίνα ἠσθάνετο ἤδη τόσους πόνους, ὥστε ἀρῆκε κατὰ μέρος πᾶσαν δειλίαν καὶ ἀπέβλεψεν εἰς τὴν ὀδοντάγραν ὡς εἰς μόνην σωτηρίαν. Εἶδε καὶ ἀπόειδε . . . σώνει κι' ὄλας ! Μιὰ ἀπόφρασι εἶνε ὄλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου . . . Ἔλα, Γιακουμάκη μου νὰ ζῆς . . .

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Γιακουμάκη, ὅπου ἐγίνοντο συνήθως αἱ ἐγχειρήσεις ἐμπρὸς εἰς τὰ εἰκονίσματα, καὶ κατόπιν αὐτῆς εἰσῆλθεν ὁ Γιακουμάκης καὶ ἡ σιᾶρα Νένε, ἡ συνήθης του βοηθός. Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθὲν των μυστηριώδης. Τὰ παιδιά ἀπέμειναν ἀναυδα, τρομαγμένα μὲ τὰς φυλλάδας εἰς τὰς χεῖρας. Προησθάνθησαν κάτι τι τρομερόν, ἂν καὶ πολλὰ δὲν ἐγνώριζαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο ἀκριβῶς. Ἦκουσαν ἐν τῇ σιγῇ τὸν ψυχρὸν κρότον τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων τοῦ Γιακουμάκη, ἀνακινήθωντων ἐντὸς τῆς δερματίνης των θήκης.

«Θὰ τση βγάλῃ τὸ δόντι, ἄκου τὰ σύνεργά του» εἶπε τότε ἓν παιδίον μεγαλύτερον.

Τὰ ἄλλα ἤκουαν μὲ προσοχὴν καὶ περιέργειαν. Μετ' ὀλίγον ἀντήχησαν παρατεταμέναι κραυγαὶ πόνου, βογγητὰ δυνατὰ, ὡς εἶδος μυκηθμῶν. Τὰ παι-

Καρλόττα
Πριγκίπισσα τῆς Σαξονίας Μάινινγκεν

διά ωχρίασαν καὶ πολλῶν τὰ ματάκια ἐδάκρυσαν.
... Τί βαρὺ καὶ ἀδέξιον τοῦ ἤτο σήμερα τὸ χέρι
τοῦ Γιακουμάκη! . . . Τὸ κακὸν παρετείνετο καὶ
ἀνησυχήσασα ἡ σφόρα Γιακουμάκκαινα ἐκινήθη δειλῆ
νὰ ὑπάγη νὰ ἴδῃ τί συμβαίνει.

«Νόνα, κάτσε δῶ. Τὸ δόντι τῆ βγάνει, δέν το
ξέρεις πῶς θά τση πονέσῃ;» εἶπεν ἡ Μαργαρίτα,
εὐρίσκουσα πολὺ φυσικὰς τὰς φωνὰς τῆς Σαμού-
γαινας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠνοήχθη ἡ θύρα καὶ
ἐξῆλθεν ἡ Νόνα κρατοῦσα λεκάνην.

«Ἐρινίρισε», εἶπε καθησυχάζουσα τὴν νύμφην
τῆς «νάχε κι' ἄλλο». Καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ μαγει-
ρεῖον. Τὰ παιδιά ἀνεσηκώθησαν τότε καὶ κατώρθω-
σαν μόλις νὰ ἴδουν ἐντὸς τῆς λεκάνης ὑγρὸν τι, τοῦ
οποίου ἡ ἐπιφάνεια ἐκοκκίνιζεν αἱματώδης. Ταῦτο-
χρόνως ὁσμη ὄσους ἰσχυροῦ διεχύθη εἰς τὸ δωμάτιον.
Οἱ γόοι ἤδη ἠκούοντο ἀδυνατώτεροι καὶ βαθμηδὸν
ἔπαυσαν. Μετ' ὀλίγον ἡ Σαμούγαινα ἐξῆλθε. Τὰ
παιδιά τὴν ἠτένισαν μετὰ μεγάλης περιεργίας. Τί-
ποτε δέν ἐφαίνετο τὸ πρόσωπόν τῆς μόνον ἤτο
ψυχρὸν καὶ ἐκράτει μὲ τὴν χεῖρα τὴν σιαγόνα ἐπάνω
ἀπὸ τὸ μανδύλι.

«Σοῦ πόνεσε, καίμενή μου;

— «ὦ τὰ τί ὑπόφερα!» εἶπεν ἡ Σαμούγαινα,
συνοδεύουσα τὰς λέξεις μὲ χειρονομίαν ἐμφαντικὴν.
«Ἦτανε ριζωμένο, ψυχὴ μου. Γεῖα στὰ χεράκια
τοῦ σφόρ Γιακουμάκη. . . . Νὰ ἴδῃ καλὴ μοῖρα ἡ
Μαργαρίτα μας καὶ νὰ τον ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἴδῃ
καὶ δι' ἐγγονα! . . . Πάω καλλιὰ μου, γυιέ μου. . .

— «Στὸ καλὸ, νάσαι καλὰ».

Ἔφυγε. Τῆς ἐπόνεσε πολὺ-πολύ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους
ἐβγήκε καὶ τὸ κυριώτερον ἡ γραῖα δέν ἐπλήρωσε τί-
ποτε. Τί βαρὺ καὶ ἀδέξιον τοῦ ἤτο σήμερα τὸ χέρι
τοῦ Γιακουμάκη! Τὴν κκοκλωσσιὰ τοῦ στόματος
ἐκείνου τὴν ἐπλήρωσεν ὅλη σήμερα ἡ γειτόνισσα,
χάρις εἰς τὴν ἀφρημαχάρα τοῦ Γιακουμάκη. Διότι
ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ εἶνε ἀκόμη βυθισμένος εἰς
τὰς σκέψεις του. Ἦδη ἀφυπνίζετο τὸ αἶσθημα τὸ
κοιμώμενον εἰς τὰ στήθη του καὶ ἀνέτρεπε τὰς
ἀποφάσεις τὰς ὑπαγορευθείσας ὑπὸ τῆς λογικῆς.
Τί; αὐτός, αὐτός νὰ συγγενεῖσθῃ μὲ τοὺς ἄρχοντας,
μὲ τὰ κάρβουνα, μὲ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, τοῦ
δέν ἔπαυεν ἡ γλώσσα τοῦ Μήλια νὰ τοὺς βραΐζῃ;
Ὁ παλαιὸς λόγος ἔλεγε: **βοῦρολο μὲ βοῦρολο, σπάρτο**

μὲ σπάρτο. Ὅποιος ἦταν βουῖλο γιὰ λογαριασμό του, ὅποιος ἦταν σπάρτο γιὰ λόγου του. Τῶνακατώματα ποτὲ δὲν εἶνε καλά. Ἄκουε ἐκεῖ ποῦ θάφτησιν τὴν τάξιν του, τὴν ἡσυχίαν του, τὴ συνήθειάν του καὶ θὰ γυρέψῃ μεγαλεῖα τόρα στὰ γεράματα καὶ τιμές! Ἄκουε ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμη συγγενεῖς ἀνθρώπους ποῦ θὰ τον περιφρονοῦν, ὡ βεβαιότατα! Ὅχι, ποτέ! Ἄς χαροῦν οἱ χριστιανοὶ τὰ παλάτια τους καὶ τὰς ἀρχοντιές τους καὶ ἄς τον ἀφήσουν αὐτὸν εἰς τὴ φτώχεια του καὶ στὴ γαλήνη του. . . Ὅχι, δὲν ἤθελε. . . Ἡ Μαργαρίτα ἦταν ἀκόμη μικρὴ γιὰ παντρεῖα. Ὁ σιὸρ Τόνης θὰ ἔκανε καλά νὰ πάρῃ καμμίαν ἄλλην ποῦ νὰ τον μπορῇ καλλίτερα καὶ νὰ τὴν θέλῃ καὶ ὁ πατέρας του. Αὐτὸς θὰ του ἔλεγεν ὅχι καὶ κακοφανισμὸς δὲν ἦταν κανένας. Ἄκουε ἐκεῖ! καὶ δὲν ἦταν στὸ χέρι του; Μπᾶ!

Ἡ ἐξέγερσις αὐτὴ παρετάθη. Τίποτε δὲν ἤκουε, τίποτε δὲν ἤθελε νὰκούσῃ. Εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅταν ἐσυλλογίζετο, ἔκρινε τὴν ἀπόφασίν του μετέωρον ἀκόμη καὶ ὑποκειμένην εἰς ἀναθεώρησιν· τόρα ὅτε τὸ αἶσθημα ὠμίλει τυφλόν, ἐθεώρει τὸ ζήτημά του ὀριστικῶς, ἐντελῶς λελυμένον. Ὅχι! Καὶ ἐν ᾧ ἐφύλαττε τὰ ἐργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων εἶχε βασανίσει τὴν Σαμουγαϊναν, κατέφερον ἕνα γρόνθον ἰσχυρόν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀνατινάξαντα ἠχηρῶς τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀντικείμενα, καὶ εἶπε δυνατὰ, χωρὶς νὰ το ἐννοήσῃ:

«Δὲν θὰ το κάμω! Ὅχι πὲρ Ντίο!

— Τί εἶπες, Νόνος;» ἠρώτησεν ἀπὸ μέσα ἡ Μαργαρίτα, νομίσασα ὅτι τὴν ἐφώνηζε.

«Τίποτσι, κάτι εἶπα μοναχός μου.

— Μὰ τί, παραμιλεῖς;

— Ἐ, γέρος ἀνθρώπος τόρα. . . Νὰ σκολάστῃ τὰ παιδιὰ· τόσῃν ὥρᾳ εἶνε βαρεμένο τὸ γιόμα.

— Θὰ μείνῃ κανένα νηστικό;» ἠρώτησε διὰ τὸν τύπον ἡ νεῆνις.

«Ὅσκει, ὄσκει!»

[Ἐπεται συνέχεια]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΡΕΙΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΨΗΦΙΔΩΤΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ (1)

Ἀπὸ πέντε ἐτῶν ἀσχολούμενος περὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐπιγραφῶν, ἀνεκδότων τε καὶ κακῶς ἐκδεδωμένων, εὐκαιρὸν ἐνόμισα ἐπὶ τῇ ἀπαισίῳ μνήμῃ τῆς τῆ 22 Αὐγούστου ἔτους 1890 γενομένης πυρκαϊᾶς, καθ' ἣν πρὸς τὴν ἀνεπανόρθωτον ἀπώλειαν ἀνεκτιμῆτων Χριστιανικῶν κειμηλίων ἠγωνίσθη πρὸς τὸ στοιχεῖον τοῦ πυρός τὸ στοιχεῖον τῆς ἀναληθσίας τῶν παρ' ἡμῖν λεγομένων «ἀρμυδίων», νὰ δημοσιεύσω τρεῖς ψηφιδωτᾶς ἐπιγραφὰς τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἃς ὑπὸ φάντων τῶν πρὸ ἐμοῦ μὴ παρατηρηθείσας πρῶτος ἀνεκάλυψα τῆ 4ῃ Ἰανουαρίου ἔτους 1889 μετὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Τουρκικῆς γλώσσης Χασάν ἐρέντη, ὃν ὁδηγόν εἶχον κατὰ τὰς

εἰς τὰ πολυάριθμα τζιαιμία τῆς πόλεως ἐπανειλημμένους ἐπισκέψεις μου. Ἀνέβαλον δὲ μέχρι τοῦ νῦν τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, ὧν τὴν δευτέραν ἐπέδειξα τότε καὶ τῷ σοφῷ καθηγητῇ Mahaffy διὰ Θεσσαλονίκης ἀπερχομένῳ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐπειδὴ σκοπὸν εἶχον νὰ περιλάβω καὶ ταύτας εἰς τὸ συμπληρούμενον καὶ προσεχῶς ἐκδιδόμενον «Corpusculum inscriptionum Thessalonicae». Πῶς οἱ πρὸ ἐμοῦ περὶ τὰ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀσχοληθέντες, ἰδίᾳ δὲ οἱ σοφώτατοι Texier καὶ Duchesne καὶ Bayet παρεῖδον τὰς σπουδαιοτάτας καὶ πολυτιμοτάτας ἐπιγραφὰς οὔτε ἠδυνήθησαν οὔτε θὰ δυνήθω ποτε νὰ ἐννοήσω· εἶναι ἀληθὲς ὅτι πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας ἦτο σκοτεινὸν ἕνεκα τῶν εἰς τὰς πλευρὰς τῆς γυναικωνίτιδος προσεκτισμένων Τουρκικῶν τοίχων, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ κάτω ἐδάφους ἀπόστασις τοῦ θόλου, ἐν ᾧ κεῖται ἡ πρώτη ἐπιγραφή, εἶναι ἰκανωτέρα ἢ ὥστε νὰ παρατηρήσῃ τις αὐτὴν εὐκόλως διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ· ἀλλὰ διὰ τηλεσκοπίου τὸ πρᾶγμα ἦτο εὐκόλον, ἀκριβῶς δὲ ἐν τῷ θόλῳ κεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ Texier ἐκδοθεῖσα ἐπιγραφή: «ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληθθεὶς ἀρ' ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὁν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν», ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θόλου θαυμασίως εἰκονισμένην διὰ ψηφιδῶν Ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰλημμένη ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων α' 11. Ἄλλως δέ, εὐκόλος ἦτο καὶ εἶναι ἡ εἰς τὴν γυναικωνίτιδα διὰ τοῦ παλαιοῦ κωδωνοστασίου ἀνάβασις, εἰς τὴν γυναικωνίτιδα δὲ ἀνελθὼν καὶ ὄλην ἡμέραν ἐκεῖ διατριψὰς κατώρθωσα τότε καὶ ἄλλα τινὰ τῶν κατὰ τὰς εἰκόνας νὰ ἀκριβώσω καὶ τὴν πρώτην ἐπιγραφὴν νὰ ἀνακαλύψω. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἔσται μοι ἄλλοτε ὁ λόγος, νῦν δὲ ἀκοῦμαι εἰς τὰς ἐπιγραφὰς:

Α' ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ θόλου.

α'

† ΜΗΝΙΝΟΕΜΒΡΙΩΙΝΔΙΚ
ΤΙΟΝΙΤΕΤΑΡΤΗΕΤΟΥΣ
ΑΠΟΚΤΙΣΕΩΣΚΟΣΜΟΥΣ

β'

. ΠΙΠΑΥΛΟΥΤΟΥΑΓΙΩΤΑΤΣ . . .
. ΞΝΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥΕΓΕ
. ΥΝΘΩΤΟΕΡΓΟΝΤΟΥ . . .

: «μηνὶ Νοεμβρίῳ Ἰνδικτιόνι τετάρτῃ ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου, Σ.» καὶ: «(ἐ)πὶ Παύλου τοῦ ἀγιωτάτου (ἡμῶν) ἀρχιεπισκόπου ἐγένετο (σ)ὺν Θεῷ τὸ ἔργον τοῦ(το)».

Περὶ τῆς θέσεως τῶν ἐν πλαισίοις ἐπιγραφῶν καὶ καθ' ἑαυτὰς καὶ σχετικῶς πρὸς ἄλλην ἐρθηκόμενην ἐπιγραφὴν, ἣν περιέθεσαν τὸ κάτω μέρος τοῦ θόλου παρατήρησε καὶ ὁ Bayet, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ ὅπως οὐδὲ ἐγώ, θὰ εἶπω ἄλλοτε· νῦν ἀκοῦμαι νὰ παρατηρήσω τὰ ἐξῆς: ὁ τρίτος στίχος τῶν ἐπιγραφῶν εἶναι κατὰ τὸ κάτω ἡμισυ μέρος τῶν γραμμάτων κεκαλυμμένος ὑπὸ Τουρκικῆς ἐρυθρᾶς ἐπιχειρισμένης ταινίας. Κατὰ

(1) Ἦδη ἐν τῇ Ἐστία 1892 ἀριθ. 25 σελ. 395 καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει 1892 ἀριθ. 141 ὑπὸ ἡγεμονίᾳ ἐπιγραφῶν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὅρα δὲ καὶ Νεολόγον 1891 ἀριθ. 6648.